

Лактаційна крива та хімічний склад молока корів-первісток української чорно-рябої молочної породи

А. Р. Пендюк¹, В. В. Федорович²

andrijp070@gmail.com

¹Інститут розведення і генетики тварин ім. М. В. Зубця НААН,
с. Чубинське, Бориспільський р-н, Київська обл., Україна

²Інститут біології тварин НААН,
м. Львів, Україна

У племінній роботі під час оцінки корів поряд із загальною продуктивністю необхідно враховувати і здатність тварин тривалий час утримувати надої на високому рівні впродовж лактації. Водночас, поряд із підвищенням надоїв, актуальним залишається покращення якості молока.

З огляду на зазначене, метою нашої роботи було дослідити лактаційну криву та хімічний склад молока корів української чорно-рябої молочної породи.

Дослідження проведені на коровах-первістках СТОВ «Лище» Луцького р-ну Волинської обл. Лактаційну криву вивчали на основі щомісячних надоїв. Якісні показники молока визначали у корів-первісток ($n=65$) на 2–3, 5–6 та 8–9 місяцях лактації за допомогою аналізатора молока «Ekomilk Total», суху речовину — вишуванням у сушильній шафі, золу — спалюванням за температури 550–660°C.

Встановлено, що тварини підконтрольного господарства мають досить високий генетичний потенціал, про що свідчить продуктивність первісток: надій — 6187 кг, вміст жиру в молоці — 3,81%, вихід молочного жиру — 235,4 кг. За перший місяць лактації вищенаведені показники становили, відповідно, 681 кг, 3,74% та 25,5 кг, а за десятий — 362 кг, 4,12% і 14,9 кг. Аналіз лактаційної кривої свідчить, що надій первісток за перший місяць становив 11,0 від загального надою за лактацію, за другий — 12,9, за третій — 12,5, за четвертий — 11,6, за п'ятий — 11,0, за шостий — 9,8, за сьомий — 9,2, за восьмий — 8,5, за дев'ятий — 7,7 і за десятий — 5,8%, тобто за другий місяць, порівняно з першим, він зріс на 1,9 ($P<0,001$), а далі зменшився: за третій місяць, порівняно з другим, — на 0,4 ($P<0,05$); за четвертий, порівняно з третім, — на 0,9 ($P<0,001$); за п'ятий, порівняно з четвертим, — на 0,6 ($P<0,001$); за шостий, порівняно з п'ятим, — на 1,2 ($P<0,001$); за сьомий, порівняно з шостим, — на 0,6 ($P<0,001$); за восьмий, порівняно з сьомим, — на 0,7 ($P<0,001$); за дев'ятий, порівняно з восьмим, — на 0,8 ($P<0,001$) і за десятий, порівняно з дев'ятим, — на 1,9% ($P<0,001$).

Одержані нами свідчать про рівномірний повільний спад лактаційної кривої у підконтрольних корів-первісток протягом лактації. При цьому найвищі надої були на другому місяці лактаційного періоду.

Поряд з надоєм, традиційними ознаками селекції є якісні показники молока. Вміст жиру та білка в молоці первісток на 2–3 місяці лактаційного періоду становив, відповідно, 3,65 та 3,7%. Упродовж лактації ці показники до 5–6 місяця зросли на 0,20 ($P<0,001$) та 0,04% ($P<0,05$), а до 8–9 — на 0,39 та 0,13% з $P<0,001$ в обох випадках. Вміст лактози в молоці коливався від 4,61 до 4,68, сухої речовини — від 12,25 до 12,85, сухого знежиреного молочного залишку — від 8,60 до 8,81, сумарний вміст жиру з білком — від 6,92 до 7,44%, при цьому найнижчі значення всіх вищенаведених показників спостерігали на 2–3 місяці лактації, а найвищі — на 8–9 місяці. Вихід білка на 100 г жиру впродовж лактаційного періоду знижувався і, залежно від місяця лактації, був у межах 89,6–84,2 г.

Отже, підконтрольні корови-первістки характеризувалися досить стабільними лактаційними кривими, при цьому найвищі надої у них спостерігали на другому місяці лактаційного періоду. Вміст досліджуваних компонентів молока впродовж лактації зростав, а за вмістом жиру та білка в молоці первістки переважали стандартні показники для корів української чорно-рябої молочної породи.